

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана факультету
міжнародних економічних
відносин та туристичного бізнесу

Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

30 ” серпня 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Правознавство

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні відносини»

вид дисципліни за вибором

факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“ 29 ” 08 2023 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Юрій ЛЕМІШКО, к.ю.н., ст. викл. кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від “ 28 ” 08 2023 року № 1

В.о. завідувача кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

(підпис)

Дмитро МИКОЛЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

(підпис)

Святослав СОЛОВИХ
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “ 29 ” 08 2023 року № 1

Голова науково- методичної комісії

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Правознавство» складена відповідно до програми підготовки **бакалавра** зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітня програма «Міжнародні відносини»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Метою викладання навчальної дисципліни є:** набуття цілісної системи знань і навичок з українського правознавства, зформованого на базі сучасних досягнень юридичної науки, надання знань з питань громадянства, загальної теорії суспільства та держави, держави і права, з природної сутності держави й права, їх форм, з питань співвіднесення цивільного суспільства і держави, основних прав і свобод людей й громадян України, безпосередньої та представницької демократії, форм державного і територіального устрою України, системи органів держави, місцевого самоуправління, а також засвоєння правових основ таких галузей законодавства, як цивільне, адміністративне, кримінальне та ін.

1.2. Завдання навчальної дисципліни полягає у формуванні: основоположних знань з теорії держави та права; основ цивільного, трудового, сімейного права; вмінь орієнтуватися у чинному законодавстві, застосовувати теоретичні знання у практичному житті; навичок роботи з нормативно-правовими актами, правильно застосовувати правові норми у виробничо-службовій діяльності. Предметом вивчення дисципліни є правові відносини у суспільстві

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	
Семестр	
4-й	
Лекції	
32 год.	
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	
Лабораторні заняття	
- год.	
Самостійна робота	
72 год	
Індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні:

знати: - існуючі нормативні документи; - як правильно використовувати нормативні документи; - юридичне забезпечення професійної діяльності;

уміти: - захищати інтереси держави, поєднувати і взаємоузгоджувати суспільні, колективні й індивідуальні інтереси; виконувати конституційні обов'язки, дотримуватися норм законодавства; захищати права людини і громадянина; - згідно з чинним законодавством готувати засновницькі документи та реєструвати документи з урахуванням особливостей різних організаційно-правових форм господарювання; - використовуючи соціальні стандарти та умови, брати участь у підготовці колективного договору та у переговорах між роботодавцями та працівниками щодо його укладення, конструктивно взаємодіяти з профспілками щодо соціального захисту працівників; - згідно з трудовим законодавством брати участь у доборі, оцінюванні, найманні, розвитку та вивільненню кадрів підприємства (підрозділу); проводити облік кадрів, визначати структуру колективу та розраховувати його численність, вести облік кадрів та аналізувати використання робочого часу; забезпечувати високий рівень трудової, виробничої дисципліни;

володіти: навичками роботи з текстами основних нормативно-правових актів, зокрема Конституції України, Цивільного кодексу України, Кодексу законів про працю України; навичками підготовки письмових документів, що мають правове значення; навичками обґрунтування і оцінювання правових рішень; навичками оцінки юридичних фактів; юридичною термінологією

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Держава і право. Основи конституційного права України

Тема 1. Основи теорії держави і права

Зміст: Причини та особливості виникнення держави і права. Поняття, ознаки та функції держави. Поняття та елементи форми держави. Форма державного устрою. Поняття та основні ознаки правової держави. Держава і громадянське суспільство. Соціальні норми та їх класифікація. Поняття, ознаки, сутність, функції та принципи права. Норми права: поняття, структура, класифікація. Джерела (форми) права. Правовий звичай та правовий прецедент. Система права та система законодавства. Правові відносини. Правосвідомість та правова культура. Правомірна поведінка, правопорушення та юридична відповідальність

Тема 2. Загальна характеристика конституційного права України

Зміст: Конституційне право України: поняття, предмет, метод, система та джерела. Конституційно-правові відносини. Конституція України – основний закон держави. Конституційний устрій України. Основні права, свободи та обов'язки громадян, гарантії їх захисту. Правовий статус особи в Україні. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні. Загальні засади конституційного ладу України. Конституційно-правові форми народовладдя в Україні. Виборча система в Україні. Поняття та види референдумів

Тема 3 Конституційна система органів державної влади в Україні. Правові засади місцевого самоврядування.

Зміст: Конституційний принцип поділу державної влади. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України. Президент України в конституційній системі України. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України: структура, порядок утворення, основні напрями діяльності, акти, відповідальність. Місцеві органи виконавчої влади. Судова влада в Україні. Органи місцевого самоврядування в Україні.

Розділ 2. . Основи цивільного та сімейного права України

Тема 4 Цивільне законодавство

Зміст: Цивільне законодавство. Учасники цивільних правовідносин. Поняття та загальна характеристика цивільної правоздатності та цивільної дієздатності. Громадяни та юридичні особи як суб'єкти цивільного права

Тема 5 Право власності та спадкування в Україні

Зміст: Поняття, форми та зміст права власності в Україні. Суб'єкти права власності. Захист права суб'єктів права власності. Поняття спадщини. Спадкування за законом і заповітом. Черги спадкоємців за законом. Реалізація права на спадкування.

Тема 6 Зобов'язальне право

Зміст: Поняття, підстави виникнення та припинення зобов'язання. Цивільно-правові договори: поняття, види, ознаки та умови укладання та припинення. Загальна характеристика окремих видів цивільно-правових договорів. Цивільно-правова відповідальність

Тема 7 Законодавство України про шлюб і сім'ю.

Зміст: Загальна характеристика Сімейного кодексу України. Сімейні права та сімейні обов'язки. Шлюб. Права та обов'язки подружжя. Право спільної сумісної власності. Взаємні права та обов'язки батьків і дітей. Позбавлення батьківських прав. Опіка та піклування.

Розділ 3. Основи трудового, адміністративного та кримінального права України

Тема 8. Основи трудового права України

Зміст: Трудове законодавство України. Трудові правовідносини. Поняття, сторони та зміст трудового договору. Умови та порядок прийняття на роботу. Припинення трудового договору. Робочий час і його види. Час відпочинку. Трудова дисципліна.

Тема 9 Загальна характеристика адміністративного права України

Зміст: Поняття, предмет, метод, система та джерела адміністративного права. Адміністративно-правові норми та відносини. Адміністративні правопорушення та адміністративна відповідальність. Види адміністративних стягнень. Основи адміністративного процесу. Проведення у справах про адміністративні правопорушення

Тема 10 Основи кримінального права України

Зміст: Кримінальне право як галузь права: поняття предмет, метод, система, завдання і функції. Поняття та ознаки злочину. Склад злочину: поняття, значення, елементи, ознаки та види. Стадії вчинення злочину. Співучасть у вчиненні злочину. Кримінальне покарання: поняття та ознаки. Види кримінальних покарань

3. Структура навчальної дисципліни

	Кількість годин
--	-----------------

Назви розділів і тем	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Розділ 1 Держава і право. Основи конституційного права України												
Тема 1. Основи теорії держави і права	14	4	2			8						
Тема 2. Загальна характеристика конституційного права України	13	4	2			7						
Тема 3 Конституційна система органів державної влади в Україні. Правові засади місцевого самоврядування	14	4	2			8						
Розділ 2. Основи цивільного та сімейного права України												
Тема 4 Цивільне законодавство	10	2	1			7						
Тема 5 Право власності та спадкування в Україні	10	2	1			7						
Тема 6 Зобов'язальне право	10	2	1			7						
Тема 7 Законодавство України про шлюб і сім'ю.	10	2	1			7						
Розділ 3. Основи трудового, адміністративного та кримінального права України												
Тема 8. Основи трудового права України	13	4	2			7						
Тема 9 Загальна характеристика адміністративного права України	13	4	2			7						
Тема 10 Основи кримінального права України	13	4	2			7						
Усього годин	120	32	16*			72						

* У випадку формування малочисельної групи, практичні (семінарські) заняття проводяться із розрахунку 70% аудиторної роботи від визначеної навчальним планом.

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Основи теорії держави і права	2
2	Тема 2. Загальна характеристика конституційного права України	2
3	Тема 3 Конституційна система органів державної влади в Україні. Правові засади місцевого самоврядування	2
4	Тема 4 Цивільне законодавство	1
5	Тема 5 Право власності та спадкування в Україні	1
6	Тема 6 Зобов'язальне право	1
7	Тема 7 Законодавство України про шлюб і сім'ю.	1
8	Тема 8. Основи трудового права України	2
9	Тема 9 Загальна характеристика адміністративного права України	2
10	Тема 10 Основи кримінального права України	2
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Основи теорії держави і права Зміст: опрацювання лекційного матеріалу, основної та додаткової літератури за темою, підготовка доповідей - презентацій	8	
2	Тема 2. Загальна характеристика конституційного права України Зміст: опрацювання лекційного матеріалу, нормативно-правових актів, основної та додаткової літератури за темою, підготовка доповідей - презентацій	7	
3	Тема 3 Конституційна система органів державної влади в Україні. Правові засади місцевого самоврядування Зміст: опрацювання лекційного матеріалу, нормативно-правових актів, основної та додаткової літератури за темою, підготовка до роботи в групах	8	
4	Тема 4 Цивільне законодавство Зміст: опрацювання лекційного матеріалу, нормативно-правових актів, основної та додаткової літератури за темою, судової практики, підготовка до розв'язання ситуативних задач	7	
5	Тема 5 Право власності та спадкування в Україні	7	

	Зміст: опрацювання лекційного матеріалу, нормативно-правових актів, судової практики, основної та додаткової літератури за темою, підготовка до розв'язання ситуативних задач		
6	Тема 6 Зобов'язальне право Зміст: опрацювання лекційного матеріалу, нормативно-правових актів, судової практики, основної та додаткової літератури за темою, підготовка до розв'язання ситуативних задач	7	
7	Тема 7 Законодавство України про шлюб і сім'ю. Зміст: опрацювання лекційного матеріалу, нормативно-правових актів, судової практики, основної та додаткової літератури за темою, підготовка до розв'язання ситуативних задач	7	
8	Тема 8. Основи трудового права України Зміст: опрацювання лекційного матеріалу, нормативно-правових актів, судової практики, основної та додаткової літератури за темою, підготовка до розв'язання ситуативних задач	7	
9	Тема 9 Загальна характеристика адміністративного права України Зміст: опрацювання лекційного матеріалу, нормативно-правових актів, судової практики, основної та додаткової літератури за темою, підготовка до розв'язання ситуативних задач	7	
10	Тема 10 Основи кримінального права України Зміст: опрацювання лекційного матеріалу, нормативно-правових актів, судової практики, основної та додаткової літератури за темою, підготовка до розв'язання ситуативних задач	7	
Разом		72	

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено

7. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Правознавство» застосовуються наступні 3 групи методів навчання

1. Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності – це вербальні методи і сприймання навчальної інформації (розповідь, лекція), наочні (ілюстрація, презентація), практичні (виконання групових та індивідуальних завдань)
2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності – застосування дискусій
3. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
В межах самостійної роботи передбачається робота з джерелами і літературою, робота з методичними матеріалами, робота з інтернет-джерелами, виконання творчих завдань.
При вивченні курсу активно використовуються інтерактивні методи (при проведенні лекцій та практичних занять) та проблемно-пошукові методи навчання (як при проведенні аудиторних занять, так і при організації самостійної роботи здобувачів).

8. Методи контролю

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль у формі усного опитування, виступів здобувачів та тестового контролю із заздалегідь визначених питань.

Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та семінарських заняттях, що включає систематичність їх відвідування, здатність здобувача засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, навички творчо

підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на семінарських заняттях, рівень знань за результатами опитування на семінарських заняттях, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань.

За виступ на семінарському занятті здобувач може отримати від 1 (доповнення, уточнення після відповіді або виступу іншого здобувача) до 6 (розгорнутий аналіз питання із залученням даних наукових статей, монографій, статистичних даних, схем, тощо) балів.

Загальна максимальна сума балів за роботу в семестрі складає 60 балів

КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Усне опитування / навчальна дискусія за питаннями практичного заняття	Висока активність здобувача на практичному занятті, демонстрація засвоєння повного обсягу матеріалу теми, ознайомлення із запропонованими джерелами, уміння робити висновки	2
	Активність здобувача на практичному занятті, демонстрація засвоєння повного обсягу матеріалу теми, ознайомлення із запропонованими джерелами, уміння робити висновки, але здобувач припустився окремих помилок.	1
Тестування за питаннями практичного заняття	За кожною темою, де передбачено тестування, пропонується 10 тестових питань закритого типу з однією правильною відповіддю. Правильна відповідь на 1 питання оцінюється в 0,1 бала.	0,1–1
Навчальна дискусія за результатами аналізу науковою статтею / міжнародними правовими актами	Висока активність здобувача на практичному занятті, демонстрація ознайомлення із запропонованим матеріалом, уміння мислити аналітично, формувати та виражати своє ставлення до предмета дискусії, робити висновки.	2
	Активність здобувача на практичному занятті, демонстрація ознайомлення із запропонованим матеріалом, уміння мислити аналітично, формувати та виражати своє ставлення до предмета дискусії, робити висновки, але здобувач припустився окремих помилок.	1
Підготовка та захист презентацій доповідей	Змістовна відповідність презентації доповіді запропонованій темі та її повне розкриття, формальна відповідність методичним рекомендаціям до підготовки презентацій доповідей	3
	демонстрація засвоєння знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при виконанні та захисті презентації доповіді, вміння робити висновки, обґрунтовувати власну позицію.	
	Змістовна відповідність презентації доповіді запропонованій темі та її розкриття, окремі вади формальної відповідності методичним рекомендаціям до підготовки презентацій доповідей	2
	демонстрація засвоєння знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при виконанні та	

	захисті презентації доповіді, вміння робити висновки.	
Робота в групі	Демонстрація систематизованих або базових знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при підготовці до роботи в групі, демонстрація ознайомлення та роботи із запропонованими джерелами, творчий підхід до підготовки питань.	1- 6
Розв'язання ситуативних задач	Демонстрація та використання систематизованих знань чинного законодавства, матеріалів судової практики для розв'язання практичних задач	1-6

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться у письмовій формі у вигляді семестрового заліку (за дворівневою шкалою оцінювання) в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни.

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів поточного і підсумкового семестрового контролю складає 100.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
35-40	Здобувач цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
29-34	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
18-28	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.
10-17	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабо орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.
0-9	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.

За бажанням здобувач має можливість обрати тестову форму залікового білета (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь)

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на заліку здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО або продовження дії воєнного стану або дії воєнного стану) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти залік в тестовій формі (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Правознавство» .

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання										Залік	Сума	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			Разом
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	60	40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література Нормативно-правова

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. із змінами ВВР, 2014, № 11, ст. 143 // ВВР України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. // ВВР України. – 1990. – № 31. – Ст. 429.
3. Про вибори народних депутатів України: Закон України від 17 листопада 2011 р. № 4061-VI // ВВР України. – 2016. – № 22. – Ст.794.
4. Про вибори Президента України: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1630-IV // ВВР України. – 2016. – № 4. – Ст. 44.
5. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 р. // ВВР України. – 2016. – № 9. – Ст. 93.
6. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 10 жовтня 2010 р. // ВВР України. – 2016. – № 5. – Ст. 50.
7. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 10. – Ст. 108.
8. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 10. – Ст. 108.
9. Про громадські об'єднання : Закон України від 4 липня 2013 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 2. – Ст. 17.
10. Про політичні партії в Україні: Закон України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 4. – Ст. 44.
11. Про прокуратуру: Закон України від 5 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 11. – Ст. 128.
12. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 червня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 5. – Ст. 50.
13. Про судоустрій та статус суддів: Закон України від 7 липня 2010 // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 5. – Ст. 50.

14. Про Конституційний Суд України: Закон України від 16 жовтня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 14. – Ст. 2056.
15. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України 10 лютого 2010 року // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 7. – Ст. 63.
16. Коментар до Конституції України: Науково-практичний коментар / В. Б. Аверьянов, О. В. Батанов, Ю. В. Баулин та ін.; ред. кол. В. Я. Тацій, Ю. П. Битяк, Ю. М. Грошевой та ін. – Харків: Право; К.: Концерн «Вид/ Дім «Ін Юре», 2003. – 808 с.
17. Україна. Закони. Кодекс України про адміністративні правопорушення : наук.-практ. комент. / Р. А. Калюжний [та ін.]. – К. : Правова єдність, всеукр. асоціація видавців, 2010. – 683 с.
18. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року. Із змінами та доповненнями // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
19. Сімейний кодекс України: Закон України від 10 січня 2002 р. № 2947-III. Із змінами та доповненнями // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2947-16>
20. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII. Із змінами та доповненнями // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/322-16>
21. Кодекс законів про працю України: Науково-практичний коментар / [І. В. Арістова, В. В. Безусий, С. О. Бондар та ін.]; за ред. О. О. Погрібного, М. І. Іншина, І. М. Шопіної. – К.: Правова єдність, 2008. – 456 с.
22. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. Із змінами та доповненнями // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-16>

Основна література

1. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галунько В., Діхтєвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с
2. Конституційне право : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука ; [О. С. Бакумов, Л. Д. Варунц, Т. І. Гудзь та ін.]; передм. М. І. Марчука. – Харків, 2019. – 484 с.
3. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / [А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.]; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. – 428 с.
4. Волошкевич, Г. А. Джолос, С. В. Дробот, Ж. А. Коваль, Т. В. Комзюк, В. Т. Кононенко, Ю. С. Мойсієнко, Шаповал, Т. Б. (2019) Правознавство: підручник для студентів ВНЗ
5. Основи права України : навч. посіб. / М. Я. Ващишин, Н. Я. Отчак, М. В. Теличко, С. В. Холявка ; за заг. ред. М. Я. Ващишин. – Львів : ЛДУФК, 2016. – 227 с
6. Цивільне право України: підручник. 2-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах. / За ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. 1. Загальна. – К.: Видавництво Ліра-К, 2018. 736 с.
7. Правознавство: Підручник для студентів внз/ Кол. авторів. Черкаси, 2019. 686 с.
8. Правознавство. Курс лекцій : навч. посіб.; за заг. ред В. О. Ананьїна. [Електронний ресурс]. – Київ : ІСЗЗІ КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. – 267 с.// https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/57837/1/Pravoznavstvo_kurs_lektsii_22.pdf
9. Мірошниченко В. Каменський Д. Правознавство. Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2023. 288с
10. Петков С.В. Правознавство. Навчальний посібник. КНТ. 2022. 382с.

Допоміжна література

1. Основи правознавства: навч. посіб. (для підготовки абітурієнтів до вступних випробувань) / Є. О. Гіда, Є. В. Білозьоров, А. М. Завальний, А. О. Осауленко; за заг. ред. Є. О. Гіди. – К.: ФОП О. С. Ліпкан, 2011. – 184 с.
2. Теорія держави та права : підручник (за вимогами кредитномодульної системи навчання) / Є. О. Гіда, Є. В. Білозьоров, А. М. Завальний, А. О. Осауленко та ін.; за заг. ред. Є. О. Гіди; Нац. академія внутрішніх справ. – К. : ФОП О. С. Ліпкан, 2011. – 363 с.

3. Скакун О. Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): підручник. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Х.: Еспада, 2009. – 752 с.
4. Конституційне право України / В. Ф. Погорілко, В. Л. Федоренко. – К.: Ліра К, 2011. – 560 с.
5. Орленко В. І. Конституційне право України : посіб. для підготов. до іспитів / В. І. Орленко, В. В. Орленко. – 5-те вид., допов. та переробл. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2011. – 156 с. – (Бібліотечка студента).
6. Адміністративне право : підручник / [Ю. П. Битяк та ін.] ; за заг. ред. проф. Ю. П. Битяка [та ін.]; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х. : Право, 2010. – 624 с.
7. Адміністративне право України. Т. 1: Загальне адміністративне право / [Галунько В. В. та ін. ; за заг. ред. В. В. Галунька]. – 2011. – 320 с.
8. Гладун З. С. Адміністративне право України : навч. посіб. для підготов. до іспиту / З. С. Гладун. – К. : Знання, 2010. – 301 с.
9. Цивільне право України: підручник: у 3 кн. Кн. 1 / Є. О. Харитонов, Р. О. Стефанчук, А. І. Дрішлюк та ін.; за ред. Є. О. Харитонова, А. І. Дрішлюка. – Одеса: Юридична літ., 2005. – 528 с.
10. Цивільне право України: підручник / за ред. Р. Б. Шишки. – Київ: Ліра-К, 2015. – 1024 с.
11. Сімейне право України: підручник / за ред. Ю. С. Червоного. – К.: Істина, 2004. – 400 с.
12. Болотіна Н. Б. Трудове право України: підручник. – 5-те вид., перероб. і допов. – К.: Знання, 2008. – 860 с.
13. Жернаков В.В. Трудове право: підручник. – Х.: Право, 2013. – 496 с.
14. Науково-практичний коментар до законодавства України про працю / В. Г. Ротань, І. В. Зуб, Б. С. Стичинський. – 8-ме вид., допов. і перероб. – К.: А.С.К., 2008. – 944 с.
15. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – Кантон, А.С.К., 2002. – 1104 с. 3
16. Кримінальне право України: навч. посіб. / В. В. Кузнецов, А. В. Савченко / за заг. ред. О. М. Джужи. – 2011. – 392 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційна веб-сторінка Верховної Ради України: www.rada.gov.ua.
2. Офіційна веб-сторінка Президента України: www.president.gov.ua.
3. Офіційна веб-сторінка Кабінету Міністрів України: www.kmu.gov.ua.
4. Офіційна веб-сторінка Верховного Суду України: <http://www.scourt.gov.ua/>
5. Офіційна веб-сторінка Конституційного Суду України: <http://www.ccu.gov.ua/uk/>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію або продовження дії воєнного стану)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких

карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО здобувачам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти залік **в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Правознавство»

Питання до заліку

1. Поняття держави та її основні ознаки.
2. Теорії походження держави і права.
3. Причини виникнення держави і права.
4. Форма держави: поняття та основні елементи.
5. Характеристика форм державного правління.
6. Характеристика форм державного устрою.
7. Політичний режим: поняття і види.
8. Функції держави: поняття та класифікація.
9. Форма Української держави за Конституцією України.
10. Апарат держави. Місце апарату в механізмі держави.
11. Поняття і основні ознаки правової держави.
12. Поняття громадянського суспільства, його ознаки та структура.
13. Співвідношення громадянського суспільства і держави: підходи до розуміння.
14. Поняття і ознаки права.
15. Джерела (форми) права: поняття і види.
16. Правовий звичай: поняття, загальна характеристика.
17. Поняття правового прецеденту.
18. Поняття та ознаки нормативно-правового акта як складової системи законодавства.
19. Класифікація нормативно-правових актів.
20. Систематизація нормативно-правових актів: поняття і види.
21. Норми права та їх види.
22. Структура норм права.
23. Закон і його місце в системі нормативних актів.
24. Підзаконні нормативно-правові акти та їх види.
25. Правові відносини: поняття, види, структура.
26. Суб'єкти правовідносин: поняття і види.
27. Об'єкти правовідносин: поняття і види.
28. Юридичні факти: поняття і класифікація.
29. Поняття системи права як внутрішньої його організації.
30. Галузі права і правові інститути.
31. Правопорушення: поняття ознаки і види.
32. Юридична відповідальність: поняття, види, підстави.
33. Конституційне право України – провідна галузь національного права України.
34. Поняття, предмет і метод конституційного права.
35. Система конституційного права, його зв'язок з іншими галузями права.
36. Джерела конституційного права.
37. Поняття і основні властивості Конституції як основного закону держави.
38. Види і форми конституцій.
39. Загальні засади конституційного ладу України.
40. Конституційні принципи правового статусу особи в Україні.
41. Конституційні обов'язки громадян України.
42. Конституційні громадянські (особисті) й політичні права людини і громадянина.
43. Конституційні економічні, соціальні та культурні права людини і громадянина.
44. Вибори в Україні: поняття, основні принципи. Види виборів і виборчих систем.
45. Поняття і структура системи органів державної влади в Україні.
46. Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в державі.

47. Правовий статус Президента України.
48. Система органів виконавчої влади в Україні.
49. Поняття, принципи і система місцевого самоврядування.
50. Поняття, предмет, система та джерела цивільного права.
51. Поняття і особливості цивільних правовідносин.
52. Елементи цивільно-правових відносин.
53. Правоздатність та дієздатність громадян як суб'єктів цивільного права.
54. Речі як об'єкти цивільних прав. Класифікація речей.
55. Право власності: поняття, зміст, форми.
56. Способи набуття і припинення права власності.
57. Захист права власності.
58. Поняття й елементи зобов'язання.
59. Підстави виникнення та припинення зобов'язань.
60. Цивільно-правові договори: поняття і види.
61. Відповідальність у цивільному праві.
62. Спадкування за законом і заповітом.
63. Кримінальний кодекс України, його загальна характеристика.
64. Поняття кримінального права.
65. Поняття та ознаки злочину.
66. Поняття складу злочину.
67. Стадії злочину.
68. Співучасть у злочині.
69. Класифікація злочинів.
70. Добровільна відмова від вчинення злочину.
71. Поняття неосудності.
72. Цілі та види кримінального покарання.
73. Обставини, які пом'якшують кримінальну відповідальність.
74. Обставини, які обтяжують кримінальну відповідальність.
75. Адміністративне право України: поняття, предмет правового регулювання.
76. Система і джерела адміністративного права.
77. Адміністративні правовідносини.
78. Поняття адміністративного проступку.
79. Адміністративна відповідальність.
80. Адміністративні стягнення: поняття, види.
81. Основи адміністративного процесу.
82. Загальна характеристика Кодексу законів про працю України.
83. Колективний і трудовий договори.
84. Контракт – особлива форма трудового договору.
85. Сторони і зміст трудового договору.
86. Трудові правовідносини.
87. Робочий час і його види.
88. Прийняття на роботу і звільнення з роботи.
89. Трудова дисципліна.
90. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність працівників за трудовим законодавством України.